

DECIZIE

15 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ Lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței,
judecători

Valentina Clevadî
Iuliana Oprea, Ion Druță, Dumitru Mardari, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Floreni”,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea pe Acțiuni „Floreni” împotriva Biroului Vamal Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2016, deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2016 prin care s-a admis apelul declarat de Biroului Vamal Chișinău și s-a casat hotărârea Judecătoria Botanica, mun. Chișinău din 07 decembrie 2015 cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, și încheierii Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2016,

c o n s t a t ă :

La data de 23 septembrie 2015, SA „Floreni” s-a adresat în instanță cu cerere de chemare în judecată împotriva Biroului Vamal Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a indicat că, inspectorul Serviciului Reverificare, Secția Control Ulterior al Biroului Vamal Chișinău, Cecan Carolina a efectuat reverificarea declarației vamale în detaliu nr. 300313104 din 20 martie 2015 a declarantului SA „Floreni”, întocmind procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 27.15/2-R din 05 iunie 2015 și în baza art. 127¹¹ alin. (1) lit. c), 127¹³ și art. 181¹ Cod vamal, au fost recalculate drepturi de import (TVA), în suma de 23 726,59 lei.

La 03 iulie 2015, SA „Floreni” s-a adresat Biroului Vamal Chișinău cu solicitarea de anulare a procesului-verbal ca fiind neîntemeiat, iar la 07 iulie 2015 Biroul Vamal Chișinău a emis Decizia de Regularizare nr. 746 prin care a menținut cele invocate în procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale și a obligat SA „Floreni” la plata drepturilor de import (TVA) în sumă de 23 726,59 lei și penalități în sumă de 673,54 lei, în total suma de 24 400,13 lei.

La 24 august 2015 reclamantul a depus la Serviciul Vamal Chișinău o contestație, la care până la moment depunerii cererii de chemare în judecată nu a recepționat nici un răspuns.

A mai indicat că, conform procesului-verbal de reverificare a declarației vamale, inspectorul Cecan Carolina, în urma examinării declarației vamale nr. 300313104 din 20 martie 2015, contractului de vânzare - cumpărare nr. 2015-0-16 din 16 februarie 2015, facturii comerciale nr. VOR 8367 din 05 martie 2015, declarația vamală de export NL00144 din 16 martie 2015, scrisoarea de trăsură CMR nr. 209850 din 19 martie 2015, a concluzionat că aparatul pentru distribuirea ouălor este, de fapt, un vacuum stivuitor mecanic, funcția căruia este de ridicare și manevrare a ouălor, care urma a fi declarat ca aparat de ridicat și manevrat, codul mărfii 842890900, conform Nomenclurii Combinate a Mărfurilor a Republicii Moldova aprobate prin Legea nr. 172 din 25 iulie 2014.

Susține reclamantul că, concluzia inspectorului este eronată.

Suplimentar a invocat că, funcția unui aparat nu este altceva decât operațiunea tehnologică pe care o poate efectua și nu poate fi restrânsă sau extinsă, în așa fel, funcția aparatului pentru distribuirea ouălor este de a fixa ouăle cu ajutorul ventuzelor. Aparatul pentru distribuirea ouălor procurat de SA „Floreni” SA nu este unul automatizat ci mecanic, după cum a menționat și inspectorul, este manevrat de două persoane. Altfel spus, acțiunile de ridicare și manevrare sunt efectuate exclusiv de către angajați.

Adăugător a menționat că, conform Nomenclurii Combinate a Mărfurilor a Republicii Moldova, aprobate prin Legea nr. 172 din 25 iulie 2014 la poziția tarifară 8428, legiuitorul expres în lege enumeră câteva exemple de mașini și aparate de ridicat, încărcat și manevrat pentru a ajuta declarantul și organul vamal în stabilirea corectă a poziției tarifare.

Astfel, la poziția tarifară 8428 se regăsesc alte mașini și aparate de ridicat, de încărcat, descărcat sau de manevrat, de exemplu: ascensoare, scări rulante, transportatoare, teleferice, fiind greu de încadrat un aparat cu dimensiunile 90 cm x 65 cm în categoriile enumerate supra. Aparatul pentru distribuirea ouălor poate fi clasificat la poziție tarifară 8436 - alte mașini și utilaje pentru agricultură, horticultură, silvicultură, avicultură sau apicultură, inclusiv germinatoarele prevăzute cu dispozitive mecanice sau termice; incubatoare și echipamente de încălzire pentru avicultură, adică cea declarată de către SA „Floreni”.

Susține că a respectat legislația în vigoare, a aplicat-o corect, iar organul vamal a avut la îndemână toate pârghiile necesare de a efectua toate formalitățile de vămuire pe care era obligat să le efectueze, în rezultat la ce a acordat liberul de vamă.

Or, potrivit standardelor și principiilor europene, fluidizarea traficului la frontieră este într-adevăr o practică reușită, însă aceasta nu are drept efect validarea oricăror declarații vamale fără stabilirea corectitudinii acestora, inclusiv fără notificarea declarantului asupra erorilor comise din start, pentru ca ulterior după o perioadă îndelungată de timp sau în urma unor modificări în reglementările aplicabile mărfurilor să efectueze audit post-vămuire calculând în acest sens penalități de întârziere.

În drept, și-a întemeiat acțiunea pe prevederile pct. 32, 43 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal,

aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1140 din 02 noiembrie 2005, Nomenclatorului Combinat a Mărfurilor a Republicii Moldova aprobat prin Legea nr. 172 din 25 iulie 2014.

Solicită SA „Floreni” admiterea acțiunii, anularea procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 27.15/2-R din 05 iunie 2015 și a deciziei de regularizare nr. 746 din 07 iulie 2015.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 07 decembrie 2015, s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de SA „Floreni”; s-a anulat procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 27.15/2-R din 05 iunie 2015 și decizia de regularizare nr. 746 din 07 iulie 2015 emise de Biroul Vamal Chișinău.

Nefiind de acord cu hotărârea menționată la 11 februarie 2016 Biroul Vamal Chișinău a declarat apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2016 s-a repus Biroul Vamal Chișinău în termenul de declarare a apelului.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2016 nu s-a dat curs cererii de apel declarată de Biroul Vamal Chișinău, cu acordarea unui termen până la 07 iulie 2016, ora 10:00, pentru prezentarea apelului motivat.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2016 s-a admis apelul declarat de Biroul Vamal Chișinău. S-a casat integral hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 16 iulie 2015, și s-a adoptat o nouă hotărâre prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a Firmei de Producție și Comerț „Amor” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Biroului Vamal Chișinău cu privire la recunoașterea ca fiind ilegale acțiunile organului vamal referitor la majorarea valorii în vamă a mărfii importate, anularea actului administrativ și încasarea sumei.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2016 s-a corectat din oficiu, eroarea comisă în decizia Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2016 și se substituie în dispozitivul deciziei textul:

„Se casează integral hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 16 iulie 2015 și se adoptă o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a Firmei de Producție și Comerț „Amor” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Biroului Vamal Chișinău cu privire la recunoașterea ca fiind ilegale acțiunile organului vamal referitor la majorarea valorii în vamă a mărfii importate, anularea actului administrativ și încasarea sumei”

cu textul:

„Se casează integral hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 07 decembrie 2015 și se adoptă o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Floreni” împotriva Biroului Vamal Chișinău cu privire la anularea

procesului verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 27.15/2-R din 05 iunie 2015 și a deciziei de regularizare nr. 746 din 07 iulie 2015.”

La 30 noiembrie 2016, SA „Floreni” a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2016, a încheierii Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2016 și încheierii Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2016, solicitând casarea acestora cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că, consideră decizia și încheierile instanței de apel ilegale și neîntemeiate, deoarece la emiterea acestora s-a admis încălcarea esențială a normelor de drept material și de drept procedural.

Susține recurentul că, instanța de apel greșit a înscris declarațiile părților în procesul verbal al ședinței de judecată din 14 aprilie 2016, neasigurând respectarea cerințelor art. 273, art. 274 Cod de procedură civilă, precum și incorect a aplicat instituția repunerii în termen prevăzută de art. 116 Cod de procedură civilă.

Totodată susține că instanța de apel eronat a interpretat la caz prevederile art. 362 și art. 116 Cod de procedură civilă, prin ce a soluționat greșit cauza.

A mai indicat recurentul că, instanța de apel eronat a interpretat și normele materiale aplicabile speței, și a dat o apreciere greșită materialului probator în coraport cu normele materiale.

Afirmă că, instanța de apel contrar prevederilor art. 130 Cod de procedură civilă, a dat o apreciere arbitrară probelor, iar ca rezultat a emis o hotărâre ilegală.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ Lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat la 30 noiembrie 2016, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2016 este depus în termen, în cazul în care copia deciziei a fost expediată în adresa părților conform scrisorii din 04 octombrie 2016 (f.d. 85), iar la materialele cauzei nu se regăsește dovada recepționării de către părți.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Examinând materialele pricinii în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ Lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de SA „Floreni” este întemeiat și urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel, precum și a încheierilor Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2016 și 13 octombrie 2016, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, la faza de primire a cererii de apel.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 429 alin. (2) Cod de procedură civilă, încheierile date în apel pot fi atacate cu recurs numai odată cu decizia, cu excepția cazurilor

când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs și când încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina pentru rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 362 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Potrivit art. 116 alin. (1), (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Prin prisma normelor de drept enunțate, instanța de recurs remarcă că, prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 07 decembrie 2015, s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de SA „Floreni”; s-a anulat procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 27.15/2-R din 05 iunie 2015 și decizia de regularizare nr. 746 din 07 iulie 2015 emise de Biroul Vamal Chișinău.

Nefiind de acord cu hotărârea menționată, la 11 februarie 2016 Biroul Vamal Chișinău a declarat apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2016 s-a repus Biroul Vamal Chișinău în termenul de declarare a apelului.

Astfel, instanța de recurs constată că, instanța de apel a examinat pricina fără a lua în considerare circumstanțele cauzei și motivele de repunere în termen, iar ca urmare, soluția expusă în privința admiterii cererii de repunere în termen a apelului este una nejustificată și vagă.

Or, repunerea neîntemeiată în termen de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

În acest context, Colegiul reține drept întemeiate alegațiile SA „Floreni”, invocate atât în cerere de recurs, cât și în ședința de judecată a instanței de apel din 14 aprilie 2016 privind lipsa temeiurilor de repunere în termen a cererii de apel, în temeiul art. 116 alin. (4) Cod de procedură civilă, deoarece faptul că reprezentantul Biroului Vamal Chișinău nu a fost prezent la pronunțarea hotărârii primei instanțe din 07 decembrie 2015, și susține că a făcut cunoștință la 11

ianuarie 2016 cu hotărârea primei instanțe, nu poate servi temei de repunere în termen a apelului.

La fel, la acest segment mai remarcă Colegiul că, instanța de apel prematur și pripit a repus în termen cererea de apel din 14 aprilie 2016, calculând 30 de zile de la data recepționării de către Biroul Vamal Chișinău a copiei dispozitivului hotărârii primei instanțe, or, instanța de apel urma să calculeze termenul de declarare a apelului, de la 07 decembrie 2016, adică de la pronunțarea hotărârii primei instanțe.

Ulterior, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2016 s-a admis apelul declarat de Biroul Vamal Chișinău. S-a casat integral hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 16 iulie 2015, și s-a adoptat o nouă hotărâre prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a Firmei de Producție și Comerț „Amor” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Biroului Vamal Chișinău cu privire la recunoașterea ca fiind ilegale acțiunile organului vamal referitor la majorarea valorii în vamă a mărfii importate, anularea actului administrativ și încasarea sumei.

Iar, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2016 s-a corectat din oficiu, eroarea comisă în decizia Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2016 și se substituie în dispozitivul deciziei textul:

„Se casează integral hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 16 iulie 2015 și se adoptă o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a Firmei de Producție și Comerț „Amor” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Biroului Vamal Chișinău cu privire la recunoașterea ca fiind ilegale acțiunile organului vamal referitor la majorarea valorii în vamă a mărfii importate, anularea actului administrativ și încasarea sumei”

cu textul:

„Se casează integral hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 07decembrie 2015 și se adoptă o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Floreni” împotriva Biroului Vamal Chișinău cu privire la anularea procesului verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 27.15/2-R din 05 iunie 2015 și a deciziei de regularizare nr. 746 din 07 iulie 2015.”

Așadar, Curtea de Apel Chișinău a examinat fondul cauzei, dar nu a dat importanță normelor procedurale prevăzute de legiuitor, care indică expres pe de o parte cerințele ce urmează a fi respectate la depunerea cererii de apel de către apelant, iar pe de altă parte acțiunile ce urmau a fi îndeplinite de către instanța de judecată pentru o bună și eficientă examinare a cauzei.

Totodată, instanța de recurs consideră necesar a menționa că, instanța de apel eronat a primit spre examinare cererea de apel din 11 februarie 2016, în cazul în care apelantul a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, fără a solicita repunerea în termen, deoarece potrivit art. 369 alin. (1), lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara

termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar a mai menționa că, argumentul reprezentantului Biroului Vamal Chișinău că nu a fost prezent la pronunțarea hotărârii primei instanțe din 07 decembrie 2015, în speță, nu poate servi temei de repunere în termenul de declarare a apelului.

Or, conform art. 102 alin. (4¹) Cod de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca ne citarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Din cele menționate mai sus, Colegiul consideră că instanța de apel nu a aplicat corect normele procedurale, iar această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că repunerea în termen a apelului în lipsa unei motivări clare și corecte de către Curtea de Apel Chișinău, constituie și o încălcare a art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care garantează oricărei persoane dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei sale.

Or, principiul procesului echitabil reclamă ca hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitate să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevede o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare punând în pericol dreptul la un proces echitabil (Kaufman contra Belgiei, 1986).

Prin urmare, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

Colegiul consideră relevantă jurisprudența CEDO la examinarea cauzelor, în care înalta Curte a reiterat că, prin neaducerea vreunui motiv pentru repunerea pârâtului în termenul de prescripție pentru efectuarea unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat drepturile reclamantilor la un proces echitabil, prin urmare are loc violarea art. 6 § 1 al Convenției (Ceachir c. Moldova, nr. 11712 din 15 ianuarie 2008, § 47; Popov c. Moldova (nr.2), nr. 19960/04 din 06 decembrie 2005, § 53; Melnic c. Moldova, nr. 6923/03 din 14 noiembrie 2006, § 41-43).

Astfel, reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că sa constatat încălcarea normelor de drept procedural și deoarece eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ Lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia și încheierile instanței de apel, cu restituiri pricina spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată de la faza soluționării chestiunii punerii pe rol a cererii de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ Lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Floreni”.

Se casează integral încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2016, decizia Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2016 și încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea pe Acțiuni „Floreni” împotriva Biroului Vamal Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată de la faza soluționării chestiunii punerii pe rol a cererii de apel.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

Valentina Clevadî

judecători

Iuliana Oprea

Ion Druță

Dumitru Mardari

Galina Stratulat